

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ

Institut meziodborových studií Brno

Sportovní aktivity v protidrogové prevenci

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Vedoucí práce :
Doc. PhDr. Jaroslav Nevoránek , CSc**

**Vypracovala :
Vladimíra Tichá**

Brno 2005

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Sportovní aktivity v protidrogové prevenci“ zpracovala samostatně a použila jen literaturu uvedenou v seznamu literatury, který je v práci uveden.

.....

Vladimíra Tichá

Poděkování

Děkuji panu doc. PhDr. Jaroslavu Nevoránkovi, CSc. za užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytl při zpracování mé závěrečné práce.

Také bych chtěla poděkovat Dr. Ing. Františku Valachovi za čas, který mi věnoval k seznámení se s prací a výsledky občanského sdružení Expedice Bohemia.

Brno, 15. března 2005

Vladimíra Tichá

Obsah

Úvod	1
1. Význam výchovy a vzdělávání ve volném čase	3
1.1 Volný čas v současnosti	3
1.2 Rodinná a školní výchova	5
1.3 Volnočasové aktivity dětí a mládeže	10
2. Sportovní aktivity v protidrogové prevenci	16
2.1 Drogy výzva naší doby	16
2.2 Cíle sportovní výchovy	19
2.3 Sport jako prevence drogových závislostí	20
3. Prevence sportem v praxi	23
3.1 Občanské sdružení Expedice Bohemia	23
3.2 Preventivní program „Sportem a turistikou proti drogám“	28
3.3 Sdružení a veřejnost	30
Závěr	32
Resumé	35
Anotace	36
Literatura a prameny	37
Přílohy	39

Úvod

Žijeme ve světě, který nám nabízí téměř nekonečné možnosti. Jsme schopni komunikovat mezi kontinenty, slovo vzdálenost skoro ztratilo význam. Dobýváme vesmír, poznáváme pradávno dějiny, luštíme tajenky, které vytvořila příroda. Tvoříme stále dokonalejší technické prostředky, které nám dokáží usnadnit život. Svět jakoby žil rychleji. Je ovšem otázkou, zda-li dokážeme se všemi těmito vymoženostmi zacházet. Zda-li ušetřený čas dovedeme využít a co vlastně s tím vším objevováním a vynalézáním sledujeme. Zdánlivě známe lidstvo, odkrýváme jeho historii a chceme mít klíčový vliv na budoucnost. Zdánlivě umíme komunikovat a zkoumat lidskou psychiku. Ale je to skutečně tak?

Sebelepší technika a sebeskvělejší objevy ale nenahradí obyčejný lidský kontakt a prožitek, zkratkovité vyjádření textové zprávy nevyjádří víc než skutečné gesto, megapixelový obraz zasněžené krajiny zdaleka neznamena tolik jako jedno šlápnutí do čerstvého sněhu.

To, co nám nedá žádný vynález, je autentický zážitek a osobní zkušenost. To, co nám nedá žádný přímý přenos, je blízkost lidí.

Lidé po opravdovém prožitku touží a hledají jej. Je to u nás zakódováno a nikdy se této potřeby nezbavíme. Ale jsme-li moderní dobou téměř nuceni k pohodlí, snažíme se i tuto potřebu uspokojit co nejjednodušeji a bez většího úsilí. Co je snadnější než spolknout tabletku, pro silnější prožitek si píchnout injekci nebo užít jakýkoliv prostředek z nepřeberného množství.

Rychlost s jakou lidstvo kráčí kupředu je ohromující a jistě to není na škodu. Ovšem jak se tomuto tempu přizpůsobí každý jednotlivec, je už problém. Tradiční společenské vazby se často rozpadají a lidé se věnují spíše kariérnímu a vědomostnímu, než osobnímu růstu. Paradoxně tak rychlý rozvoj lidstva omezuje člověka, který na to není připraven.

Lidem je potřeba nabídnout opravdový smysl života, obnovit význam hodnot, které někdy pomalu upadají v zapomnění. Patří k nim úcta k člověku, k přírodě i ke vzdělání. A právě

vzdělání pomáhá dotvářet každého jedince. Za vzdělání ovšem v tomto případě nelze považovat pouze vědomosti získané ve škole.

Všeobecný přehled nezíská člověk pouze z knih, ale především výchovným působením. Patří sem nejenom rodinná a školní výchova, ale i výchova mimoškolní. Děti a mladí lidé jsou velice tvární a právě působení ve volném čase může mít rozhodující úlohu na jejich další vývoj. Kořen toho tkví v dobrovolnosti. A tou se většina činností ve volném čase vyznačuje. Snáze se naučíme či vykonáme něco, co děláme z vlastní vůle, než to, co nám někdo přikáže. Měli bychom proto věnovat více pozornosti právě tomu, co děti a mladí lidé dělají ve svém volném čase, s kým a kde se stýkají. Žádná rodina, učitel, ale ani žádná společnost by neměla litovat prostředků, sil ani času vynaložených na smysluplné vyplnění volného času našich potomků. Vše, co jsme do těchto aktivit vložili, se nám zajisté vrátí.¹

Někdy se setkáváme s úvahami, zda má vůbec smysl se problematikou vyplnění volného času hlouběji zabývat. Objevují se názory, že se jedná o přirozenou oblast, kterou si má každý jedinec vyplnit dle svého, bez zásahu okolí. Tyto názory nezohledňují bohužel to, že právě snadno ovlivnitelné děti a mladé lidi lze zneužít a využít. Důkazem toho nejsou pouze pokreslené zdi domů, vagóny vlaků a mnohé další, ale zejména nárůst trestné činnosti dětí a mládeže, která začíná být hrozbou pro celou společnost. Stejně tak drogy, promiskuita a mnohé další. Měli bychom umět nabídnout dětem a mladým lidem jiné možnosti, jak by mohli využít svoji energii a schopnosti. Veškeré činnosti související s výchovou a vzděláním mladé generace ať již doma, ve škole nebo mimo ně, by měly být zaměřeny na osobní růst každého jedince.

Ve své práci jsem se pokusila nastínit problematiku volného času a ním spojené sportovní aktivity v protidrogové prevenci a úlohy tělovýchovy a sportu jako součásti kvality a kultury života. Zaměřila jsem se na konkrétní případ snah a zároveň i výsledků v boji proti drogovým závislostem.

1. Význam výchovy a vzdělávání ve volném čase

1.1 Volný čas v současnosti

Volný čas, freetime, Freizeit, svobodnoe vremja, tempo libero, leisure, loisirs – to jsou výrazy, které se během posledních desetiletí velmi často objevují v titulech i textech mnohých učených pojednáních, ale také nových bestsellerů s návodem na šťastný život. Co je tedy vlastně volný čas? V užším slova smyslu je to čas, v němž člověk svobodně volí a koná takové činnosti, které mu přinášejí potěšení, zábavu, odpočinek, které více či méně rozvíjejí a obnovují jeho tělesné a duševní schopnosti, popřípadě tvůrčí síly. Je to čas, v němž je člověk více než jindy sám sebou, kdy nejvíce patří sám sobě, kdy koná převážně svobodně a dobrovolně činnosti pro sebe a ze svého vnitřního zájmu pro druhé.

Pokud se zaměříme na volný čas z hlediska významu pro děti a mládež, pak tedy je to čas, v němž mladá generace sociálně zraje, to znamená, že si osvojuje společenské hodnoty a normy, sociální dovednosti, ale také se učí jiným dovednostem a znalostem, spojeným s řadou oborů lidské činnosti.

Volný čas má, stejně jako škola a práce, několik funkcí. Patří mezi ně funkce :

- regenerační to znamená zajistit načerpání nových sil, zajistit prostor k rekreaci, umožnit dostatečný odpočinek. Tato funkce je pro děti velmi důležitá.
- kompenzační zahrnuje jakousi duševní hygienu, která vyrovnává stresy a napětí. Každý by se měl naučit vybrat si takovou činnost, při které pocítí uvolnění a pohodu.
- socializační spočívá ve společenských aktivitách, při kterých si jedinec osvojuje společenské hodnoty a získává sociální zkušenosti.
- seberealizační napomáhá při uspokojování osobních potřeb a zájmů.
- preventivní je velmi důležitá a pokud není včas podchycena, může dojít k deformaci

¹ Borník, M. Trestná činnost a nealkoholová toxikomanie, Praha: Themis 2000,

hodnot. Týká se to hlavně dětí a mládeže kde pak vyplňuje volný čas protispolečenská činnost.

- výchovná a vzdělávací formuje osobnost jedince a podporuje růst jeho vědomostí.
- všestranná souvisí s rozvojem osobnosti, sebevzděláním, tvořivostí. Tato funkce je z pedagogického hlediska velmi významná neboť může velmi ovlivnit výchovu tělesnou, pracovní, estetickou, světonázorovou, rozumovou i mravní.

V podrobnějším přehledu osmi stěžejních potřeb, sebraných a analyzovaných z moderního výzkumu volného času, dovolené a zdraví, byly vystiženy aktuální požadavky společnosti na volný čas. Zároveň bylo poukázáno na zkřížení a vnitřní závislost a tím také na rozdílné zdůrazňování a pořadí :

- potřeba zotavení, osvěžení, zdraví a dobrého pocitu (rekreace)
- potřeba vyrovnaní, rozptýlení a potěšení (kompenzace)
- potřeba poznání a učebního podněcování a dalšího učení (edukace)
- potřeba klidu, pohody, rozjímání a sebevědomí (kontemplace)
- potřeba sdělení kontaktu a družnosti (komunikace)
- potřeba společnosti, kolektivního vztahu a tvoření skupin (integrace)
- potřeba účastenství, angažovanosti a sociálního sebepojetí (participace)
- potřeba kreativního rozvoje, produktivního uplatnění a účasti na kulturním životě (enkulturace)

Takto vznikající orientace k uvedeným potřebám možno definovat jako „cílové funkce volného času,,. Rekreace, kompenzace, edukace a kontemplace představují více individuální, zatímco komunikace, integrace, participace a enkulturace spíše všeobecné funkce.

1.2 Rodinná a školní výchova

Nejdůležitějším faktorem prostředí je bezpochyby **r o d i n a**. Dobrá výchova v rodině je přirovnávána k inkubátoru psychického zdraví. Má vybavit dítě správnou orientací v oblasti hodnot, volby chování v určitých situacích a také odolností proti svodům. Rozpad rodiny bývá mnohdy těžkým stresem pro děti a mladistvé, i když to není znát hned.

Rodina – první vychovatel. Prostřednictvím svých rodičů vstřebává dítě již od malička tzv. kulturní vzorce chování, při kterých si osvojuje základní kulturní návyky, orientuje se v systému hodnot a obyčejů, přejímá role svého pohlaví, věku a užívá mateřský jazyk. Při odpozorovávání chování, postojů a názorů, si dítě vytváří představu o celé společnosti. Pokud dítě doma vidí řád, pohodu, rozdělení úloh, pochopí později i uspořádání celé společnosti a problémy, které před ním vyvstanou se mu daří překonávat. Toto se týká i kvalitního trávení volného času.

Volný čas je největší sociální hodnota a v něm se nejen projevuje, ale i rozvíjí osobnost, a nebo naopak – ztrácí to, co jí dala práce a výchova. Od nejútlejšího věku by měla výchova vést k návykům racionálně trávit volný čas. Výchova jedince závisí do značné míry na podmínkách, ve kterých děti žijí, na zkušenostech a způsobech, jakými se s nimi zachází, na příkladech, které jim okolí poskytuje. Ve volném čase jedince (dítěte) dochází k výchově člověka, ke stimulaci jeho vývoje, utváření jeho charakterových vlastností, utváření rysů osobnosti jako jsou :

- vědomí jistoty, sebedůvěry a solidarity s okolním světem
- prožívání lásky a úcty k životu
- schopnost kritiky a sebekritiky
- překonání egoismu
- vědomí nutnosti a ukázněnosti
- poznání sebe sama ...

Nelze vycházet z předpokladu, že škola zcela přejímá zodpovědnost za výchovu ke zdravému životnímu stylu. Zejména ranné zkušenosti, které dítě získává v rodinném

prostředí, jsou pro další vývoj dítěte určující. Škola rodičům pomáhá v rozvoji dítěte jeho vzděláváním a socializací ve skupině dětí a výchovou dítěte k dovednosti žít ve formální společenské instituci.

Do výchovně vzdělávacího procesu na školách a ve školních zařízeních je třeba zapojit také rodiče, kteří jsou posléze zpětnou vazbou také pozitivně ovlivňováni směrem k přijetí a osvojení zdravého životního stylu. Je nezbytné zabezpečit informovanost rodičů o postojích školy nebo školského zařízení k preventivní strategii a o oblasti sociálně patologických jevů.

Záměr vzdělat rodičovskou veřejnost v této problematice pomocí tradičních aktivit nabízených školou (besedy, přednášky, apod.) se jeví z pohledu dlouhodobých zkušeností jako málo účinné. Je třeba hledat nové formy a metody k zapojení rodičů do tohoto výchovně vzdělávacího procesu. Využít všech nových informačních médií, profesionálně zvládnutých kampaní a vzdělávacích a výchovných aktivit vhodných aktivit k účasti celých rodin. ²

V současnosti se výrazně projevuje u dětí a mládeže, která nemusí tolik pomáhat rodičům jako v dřívějších dobách, více volného času. Naopak rodiče, kterým se v posledních několika letech podstatně prodloužil pracovní den, nemají volného času nazbyt. Na jedné straně často dosahují úspěchu, velkého výdělku, ale na straně druhé chybí čas na odpočinek, relaxaci, rodinu, záliby, ale co je nejhorší – chybí čas, který by měl být věnován dětem. Děti jsou často ponechány samy sobě a to nejen proto, že rodiče nemají dost volného času, ale také především proto, že spousta dnešních rodičů nebyla pro volný čas vychována a neumí ani při sebevětší vůli nové bohatství volného času pochopit a včlenit do celkového systému rodiny. Není přikládána dostatečná důležitost citovým problémům člověka. Účinky nedostatku citového života v raném dětství mají drastické následky. Z estetického a citového deficitu vzniká u průměrného člověka pozvolna zneklidnění a podrážděnost, nerovnováha a ty se zhoršují s tím , jak se vytrácí nebo alespoň zmenšuje společenský rituál.

² MŠMT Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT na období 2001-2004

Děti je v každé rodině méně než před dvěma staletími avšak výchova každého z nich vyžaduje více péče a času než dříve. Zůstávají rodině déle na starost. Psychologie a pedagogika poukazují na důležitost mateřského citu ve výchově malých dětí. Děti nejsou rodiči vhodným způsobem usměrňovány a vedeny k aktivnímu, hodnotnému využití volného času. Mnohdy se nudí, zevlují a neví co by dělaly. Rodiče je pak jednoduše „odloží“ před televizi, ty starší k počítači a myslí si, že to stačí.

Pojem volný čas bývá vysvětlován různě. Neexistuje jednotná definice ani v České republice, ani v zahraničí. Odborníci se většinou shodují pouze na tom, že nelze ztotožňovat volný čas a čas mimoškolní či mimopracovní. Do volného času není možno zahrnout cestu do školy či zaměstnání a zpět, spánek, hygienické úkony, stravování, zajištění chodu domácnosti, učení, přípravu pomůcek na vyučování. Volný čas je tedy čas, který může člověk využít bezprostředně pro sebe, čas, který patří pouze jemu, v němž může dělat to, co jej baví a co mu přináší potěšení, zábavu, poučení, oddych a rozptýlení. To do čeho jej nikdo nenutí, co dělá pouze ze svého přesvědčení.

Volný čas je prostor pro svobodnou volbu činností, při nichž se člověk stává nejen uživatelem, ale také tvůrcem hodnot pro společnost a samozřejmě i pro sebe samého. Je prostorem pro sebevýchovu a možností k obohacení života každého jedince. Z těchto důvodů je mimořádně důležité usměrňování využití volného času dětí a mládeže, které by mohlo vést k pestrému a bohatému prožívání života, vytvoření správné psychohygieny a vhodného životního stylu. To jak tráví člověk svůj volný čas, není pouze záležitost jeho vůle, individuálního výběru ani uvědomovacího působení společnosti. Významnou roli zde hraje celá škála determinujících faktorů, které působí jak přímé, tak zprostředkovaně. Rodinná situace, materiální možnosti, vybavení rodiny, společenská zařízení jež jsou k dispozici, i možnosti, které poskytuje příroda.

Vedení a výchova dětí a mládeže v jejich volném čase je nedílnou součástí komplexní výchovy osobnosti jedince, součástí celoživotního vzdělávání. Je uskutečňována různými výchovnými činiteli, jejichž snahou by mělo být poskytovat bohaté náměty činnosti a především svobodu rozhodování ve volném čase dětí a mládeže. Pro využití volného času mimo povinnou školní výuku existuje v naší společnosti řada forem, jejichž

prostřednictvím lze aktivně i pasivně naplňovat životní prostor a svobodnou volbu. Mezi hlavní patří:

- rodiny
- speciální instituce a vychovatelé (např. domy dětí a mládeže, centra volného času, školní družiny, školní kluby, domovy mládeže.....)
- organizace a hnutí sdružující děti a mládež (např. Junák, Skaut, Sokol, zájmové svazy a sdružení)
- hromadné sdělovací prostředky, kulturní zařízení a instituce (např. rozhlas, televize, internet, film, tisk, divadla, veřejné knihovny, domy kultury, kulturní centra)
- výchovný vliv společenského prostředí.

Každá z těchto institucí si klade určité cíle, které by měly být v souladu s celospolečenskými zájmy . Přesto je bohužel v oblasti teorie výchovy ve volném čase řada nejasností a mnohdy i neodborných postupů. Snahou nás všech by mělo být co nejrychlejší dořešení této problematiky , která přirozeně souvisí s celkovým vývojem naší země. Ať již se jedná o vývoj politický, společenský či ekonomický.

Pohyb je znamením života. I když jsme zdánlivě v klidu, provádíme dechové pohyby, dochází k cirkulaci krve, k srdečním stahům a dalším pohybům našeho těla. V lidském pohybu je harmonicky propojena složka fyzická, duševní a duchovní. Pohybová činnost je jednou z nejvýznamnějších potřeb dítěte. U dětí plní pohybová činnost i nepostradatelnou funkci socializační. Je vhodnou náplní volného času a působí jako preventivní prostředek proti nežádoucím sociálním jevům.

Učební osnovy tělesné výchovy uvádějí, že cílem tělesné výchovy je vychovat zdatnou, zdravou mládež, která trvale a soustavně rozvíjí zájmy v tomto odvětví. Tento cíl se promítá do dvou funkcí : kompenzační a stimulační. Kompenzační funkce spočívá ve vyrovnání nepříznivých vlivů snížené možnosti pohybu, které s sebou přinášejí změny životního způsobu. Stimulační funkci plní tělesná výchova tím, že dává mládeži množství silných podnětů, které v ní probouzejí trvalý zájem o pohybovou aktivitu a tak formují její kladný postoj k tělesné výchově a jejím prostřednictvím k dalším životním činnostem.

Z cílů sportovní výchovy vyplývají konkrétní úkoly v oblasti zdravotní, vzdělávací a výchovné. V oblasti zdravotní je to především –upevňování a rozvoj zdraví, uvědomění si významu tělesných cvičení a pohybové aktivity pro tělesný vývoj a kondici, pro pracovní výkon a ostatní životní činnosti, vytvoření návyků správné životosprávy a pohybového režimu, poučení o vlivu alkoholu, nikotinu a drog na zdraví, tělesnou výkonnost a zdatnost. V oblasti mravní výchovy – fyzická námaha, překonávání překážek, soutěživost – to vše přispívá k utváření významných charakterových a volných vlastností (např. přátelství, spravedlnosti, čestnosti, upřímnosti, obětavosti, skromnosti, píle, cílevědomosti, houževnatosti, vytrvalosti, zodpovědnosti, statečnosti, ukázněnosti a jiných). Též je zde dostatek příležitostí pro neformální výchovu k humanismu a demokracii.

Tělocvičné činnosti patří k důležitým prostředkům estetické výchovy. Mnohé z nich přímo souvisejí s uměním, především s hudbou, tancem a zpěvem. Vedou k estetice zevnějšku i úpravy tělovýchovného prostředí, estetizují postavu a pěstují pohybovou kulturu. Při mnoha sportech jde přímo o estetické projevy, neboť estetické stránky jsou důležitými prvky hodnocení. Zároveň jsou sportovní vystoupení zdrojem estetických zážitků pro diváky.

Tělesná a sportovní výchova se na základní a střední škole uskutečňuje jako povinný předmět, nepovinné sportovní hry a dle možností školy jsou zřizovány zájmové kroužky. Promyšleně koncipované a dobře organizované tělovýchovné a sportovní aktivity poskytují dostatek příležitostí pro rozvíjení pozitivních mravních vlastností žáků, mimo jiné i smysl pro fair play.³

Úloha tělovýchovy a sportu jako součást kvality a kultury života.

Stále častěji se objevují tendence , které jsou motivovány především změnami v oblasti společenských funkcí, které plní jednotlivé tělocvičné aktivity. Podstatné rysy těchto snah jsou patrné například z pojetí teorie tělesné kultury. Pojem tělesná kultura se objevuje jako nejobecnější kategorie tohoto systému a jí podřazené pojmy jsou tělesná výchova, sport a pohybová rekreace. Tělesná výchova je ve svém užším vymezení potom chápána především jako součást systému výchovy a vzdělání se svými především formativními úkoly. (tedy jako pedagogický proces).

³ Kučerová, S. Texty ke studiu otázek výchovy, Brno : Vydavatelství Masarykovy univerzity 1994, str. 87

Sport je vzhledem ke svým specifickým společenským funkcím považován za relativně nejsamostatnější oblast tělovýchovných aktivit. V rámci teorie tělesné kultury je především chápán jako řízený tréninkový proces s cílem dosažení určité výkonnosti ve zvolené specializaci a uplatnění v soutěžích (výkonnostní a vrcholový sport).

Pohybová rekreace je zaměřena na obnovu a rozvoj životních sil, na udržování tělesné a duševní kondice, na osvěžení, zábavu a aktivní odpočinek prostřednictvím pohybové činnosti.

Každý druh sportovní aktivity plní všechny základní funkce, vytýčené systémem tělesné kultury, avšak v různých proporcích. Každý z nich přispívá zdraví, působí výchovně, je prostředkem seberealizace, zvyšuje zdatnost a výkonnost.

1.3 volnočasové aktivity dětí a mládeže

Mimoškolní výchova je nedílnou součástí výchovy jako celku. Měla by proto být v souladu s výchovou rodinnou i školní. Její úloha je nezastupitelná především při plnění základních cílů výchovného programu každé společnosti.

Mimoškolní výchova sice většinou navazuje na výchovu školní i rodinnou, ale může jim dát i zpětný impuls, na který může naopak navázat rodina nebo škola. Mimoškolní výchova je zvláštní nepřeborným množstvím prožitků a zkušeností, které může dítěti umožnit. Tyto podněty nevychází pouze z pasivní, ale i z aktivní činnosti dětí. Za pasivní podněty lze považovat návštěvy výstav, zoologických zahrad, kin, divadel, kulturních památek, koncertů apod. Tyto obohacují děti a mládež především novými poznatky. Aktivní podněty pramení z určitých druhů činností, kterou jedinec či skupina vykonává. Pocity oprávněného sebeuspokojení z vlastnoručně vymodelované sošky, sportovního či kulturního výkonu a mnohé další se nedají nahradit.

Mimovyučovací činnost se od vyučování liší v některých základních rysech, a proto se liší i její výchovný dosah.

- je dobrovolná. Jedinec má právo svobodně si zvolit takový obor činnosti z těch, jež jsou nabízeny a realizovány, který bude odpovídat jeho zájmům a rozvíjet je. Neznaменá to, že by nemohl být učitelem ve výběru své činnosti usměrňován, avšak konečné svobodné rozhodnutí o činnosti je jen na něm.
- obsah modifikují samotní zájemci o činnost. Není sice vázán na učební plán školy, ovšem musí stavět na poznatcích, zkušenostech, dovednostech získaných při výuce, musí je umět rozvíjet a prohlubovat, musí umět prohlubovat zájem žáka o prováděnou činnost. Osnovy tedy nejsou dány, ale měly by být kolektivně vypracovány a schvalovány vedoucím a členy příslušných zájmových útvarů. Tím je také zajištěna větší aktivita a zainteresovanost při plnění programu.
- zájmová činnost musí být plánovitá, systematická, ale zároveň dostatečně pestrá a atraktivní. Plán by měl vycházet z konkrétní situace a při plnění úkolů zpětně na ni pružně reagovat. Postupným zvyšováním náročnosti na členy zájmových útvarů přispějeme k udržení a prohloubení jejich zájmů.
- v mimovyučovací činnosti se obvykle vytvářejí skupiny, odlišné od kolektivů tříd: bývají menší, jsou zaměřeny na svou zájmovou činnost. Dochází tak k procesu přechodu od formálních skupin k neformálním s existujícími neformálními normami, které si členové rychle osvojují. Jejich stálá komunikace je však ztížena tím, že jednotliví příslušníci zájmových skupin bývají z různých škol či tříd a může být mezi nimi i značný věkový rozdíl.
- úspěšná činnost zájmových skupin je závislá také na volbě metod práce. Jejich výběr se řídí druhem prováděné činnosti.
- kladem zájmové činnosti je i to, že jsou patrné často okamžité výsledky činnosti. Pocit určitého zdravého sebeuspokojení dává jedinci chuť do další práce. Na druhé straně, dostaví – li se neúspěch, správným vedením ho lze překonat a s úkoly se vyrovnat. Členové zájmových útvarů očekávají, že jejich činnost nezůstane nepovšimnuta, ale bude zhodnocena a akceptována rodinou, školou, kamarády či společností.

- správné a spravedlivé hodnocení je další podmínkou úspěšné zájmové činnosti. Nelze užívat pro hodnocení stejných metod jako při hodnocení školního prospěchu. Jde např. o možnost vystupovat s programem na veřejnosti, seznámení veřejnosti s výsledky úspěšné práce : výstava, koncert, vystoupení, sportovní utkání aj. účinná je např. výstavka prací před rodiči, divadelní představení pořádané pro rodiče a širší veřejnost, sportovní turnaje.

Je třeba si uvědomit výchovný význam zájmové činnosti. Měla by vést k samostatnosti jedince, jeho aktivitě, rozvoji schopností organizovat práci i volný čas. Dále by měla přispívat k rozvíjení žádoucích společenských postojů a správných mezilidských vztahů. Děti a mládež by si měly uvědomovat potřebu využívat vědomostí získaných ve škole pro rozvíjení svých zájmů.⁴

Volnočasové aktivity náctiletých by se daly rozdělit do několika základních směrů zahrnujících v sobě jak aktivní, tak i pasivní přístup člověka k nim.

A) kulturní činnosti

nejobvyklejšími aktivitami jsou:

- četba časopisů, knih. Z průzkumů vyplývá, že nejaktivnější v této oblasti jsou nejmladší a nejstarší věkové kategorie. Výše uvedené činnosti umožňují jedincům pravidelnou informovanost ze všech oblastí života, seznamují s výsledky vědy, techniky, umění atd . Čtením časopisecké literatury člověk prohlubuje své zájmové zaměření, získává nové orientace a profesionálně se rozvíjí. Četba knih přináší nejen rozvoj poznání, ale i estetické zážitky a motivaci pro vlastní tvořivou činnost.
- sledování televize, rozhlasu. Při jejich sledování by si měl člověk vybírat ty programy které odpovídají jeho osobnostnímu zaměření. Výchovným působením lze rozšířit sféru zájmů na další hodnotné programy a vyvolat tak rozmanité zážitky. Sledování televize a rozhlasu přináší jistou unifikaci volného času a životního způsobu, ale paradoxně i oživení a prohloubení kontaktu lidí. Např. seriály se stávají předmětem

⁴ Kučerová, S. Texty ke studiu otázek výchovy, Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity 1994, str.118-119

diskuzí. I v těchto situacích lze výchovně působit.

- práce na počítači. V dnešní době děti a mládež umí plně využívat výhod , které práce s počítačem přináší. Je ale diskutabilní, zda počítač může nahradit požitek z četby knihy či čas strávený v kolektivu při společných hrách.
- aktivní a pasivní provozování hudby a zpěvu
- návštěva kina, divadla, výstav kulturních zařízení aj.,
- fotografování, filmování, kreslení, malování... .

Aktivní kulturní činnosti umožňují jedinci seznámit se s uměleckými díly, s jejich interprety. Vlastní tvorbou poznávat příslušné techniky tvořivé činnosti, rozvíjet schopnosti, uvědomovat si vztahy mezi obsahem a formou apod. U dětí a mládeže tyto aktivity mnohdy znamenají bezprostřední přípravu pro praktický život a napomáhají jejich profesionální orientaci.

B) rodinné činnosti

hraní si s dětmi, procházky s rodinou, péče o domácnost, vylepšování bytu, rodinné sportování, společné návštěvy kulturních a společenských podniků aj. Pokud odpovídají společenským normám a potřebám , přispívají k větší soudržnosti rodiny, pozornému vztahu mezi členy rodiny, vedou k vzájemné spolupráci, respektování druhého, ovlivňují vytváření budoucích společenských rolí dětí a vytvářejí radostnou atmosféru. Tyto činnosti též umožňují získat praktické dovednosti nezbytné pro život. Harmonické rodinné prostředí poskytuje řadu možností pro výchovné působení na děti a členy rodiny navzájem.

B) rekreační činnosti

- vycházky do přírody, pobyty v přírodním prostředí, putování...,
- hry s kamarády i chvílky samoty aj.

Tyto činnosti by měly „vyvážit“ nebo racionálně doplnit faktory, které při výuce nebo při práci byly potlačeny. Proto má – li mít činnost rekreační charakter, musí probíhat v odlišném prostředí než probíhala výuka a práce. Jedinec by měl mít možnost uplatnit vlastní fantazii, vlastní nápady vyplývající často z momentální situace. Rovněž sociální prostředí by se mělo změnit, aby děti a mládež měly možnost styku s kamarády, přáteli a naopak umožnit jim chvílky samoty a třeba i pasivního nicnedělání. Při respektování těchto uvedených zřetelů, přispívají rekreační činnosti k duševní rovnováze a zlepšují fyzickou kondici.

D) technické činnosti

- rukodělné práce, modelářství, elektrotechnika, informatika...
- zájmové technické kroužky.

Rozšiřují a prohlubují oblast zájmů, slouží k aktivnímu odpočinku, přinášejí pozitivní citové zážitky, vedou ke sdružování lidí stejného zaměření a tím k rozšiřování a zkvalitňování mezilidských vztahů. V mnoha případech jsou nezanedbatelnou přípravou pro budoucí povolání a pro příjemné vyplnění volného času i v důchodovém věku.

E) sportovní činnosti

Při aktivním sportování se jedinec otužuje, získává příslušné dovednosti, rozvíjí rysy charakteru, volní vlastnosti, pozitivní mezilidské vztahy, kompenzuje jednostranné pracovní činnosti, zvláště intelektuální. U dospívajících má sport význam pro duševní hygienu, pomáhá překlenout náročné období puberty, ke stáří přiměřená sportovní aktivita upevňuje zdraví a prodlužuje věk.

F) společenské činnosti

- besedy s přáteli, přijímání a vykonávání návštěv, tanec aj.

Vedou k uspokojování společenských potřeb, zkvalitňují a rozvíjejí sociální interakci a komunikaci, přispívají k seberealizaci.

G) přímé vzdělávání

- účast na vzdělávacích akcích, jazykových kursech, studium, rekvalifikace . Poskytuje účastníkům nové a hlubší poznání. Studium při zaměstnání se získává, případně zvyšuje kvalifikace. Vzdělávání může též účinně napomoci při sebepoznávání a duševní hygieně.

H) veřejná činnost, společenská a politická aktivita

CH) ostatní činnost

rovněž patří mezi činnosti, které zařazujeme do náplně volného času a poskytují řadu možností pro výchovné působení.⁵

⁵ Kučerová, S. Texty ke studiu otázek výchovy, Brno : Vydavatelství Masarykovy univerzity 1994, str.121-123

2. Sportovní aktivity v protidrogové prevenci

2.1 Drogy – výzva naší doby

Mnoho dětí neví, jak smysluplně využít svůj volný čas, proto některé podléhají nudě. Náhražkou vlastní aktivity se stává televize, video a počítač. Jiné děti si vybíjejí agresi a napětí tím, že ničí telefonní automaty, pomalovávají zdi, poškozují auta, dopouštějí se násilí vůči ostatním, experimentují s drogami atd.

Drogy jsou velkým nebezpečím současné společnosti. Zvláště mládež je nejvíce ohrožená. V tomto smyslu je každá činnost, která pomáhá vhodnému a přitažlivému vyplnění volného času mládeže, potřebnou a plní obecně funkci drogové prevence.

Droga se může jevit jako zábavný společník a dokonce i přítel. Je to však jen zdání. Cena za seznámení se s drogou a za chvíle problematických úniků od reality bývá velice vysoká. Toho kdo se sní spojí, zpravidla velice brzy zotročí, zbaví vlastní vůle a posléze nemilosrdně zabije.

Když začínají děti a dospívající chodit do společenských zařízení, všude vstupují do zakouřených prostor, kde kouření cigaret, a dnes již i drog, je normou. Šíření drog se přesunulo ze skupiny studentů již na děti. Průběh šíření nového jevu nemá charakter spontánního procesu, ale dobře organizovaného průmyslu. Narkomafie má u nás infikování mladé generace drogami velmi dobře připraveno. Drogy ve společnosti nerozšířily děti, ale opět jsou to dospělí, kteří ničí prostřednictvím drog desetitisíce životů dětí, kteří zdaleka ještě nebyly sociálně zralé pro nějakou volbu, takže hovořit o jejich svobodné vůli je účelová demagogie. Materiály o drogách publikované dospělými publicisty působí často spíše jako reklama a metodika konzumace drog.

Drogový trh v České republice se masivně rozrůstá, ale konkrétních kroků, které by mohly alespoň zmírnit drogový boom, bylo učiněno překvapivě málo. Při diskusi o

drogách s tisíci středoškoláky bylo zjištěno, jak nedostatečně jsou informováni o tom, čím konkrétně za tu kterou drogu budou muset zaplatit. Zdrojem jejich informací jsou dnes buď mnohdy silně zjednodušující, primitivně výstražné, anebo pro změnu často jen senzacechtivé články v médiích a potom informace od drogových dealerů, kteří chtějí získat nové zákazníky. Informace od kohokoliv, kdo si vydělává prodejem drog, jsou ovšem mnohdy spíš klamnou reklamou, zatajující rizika drog než čímkoli jiným.⁶

Neustálým trendem v naší společnosti je, a zkušenosti v protidrogové prevenci to potvrzují, že zneužívání návykových látek mládeží stále narůstá a posouvá se do stále mladších věkových kategorií. Zneužívání návykových látek se stává výzvou naší doby. V souvislosti s tímto nárůstem se zvyšuje potřeba účinné, přístupné a pro děti atraktivní primární prevence, spolu s propagací pozitivních modelů alternativ zdravého způsobu života. Jednou z možností jak toto úsilí podpořit, je používat prevenci patologických jevů mládeže netradičních postupů působení na mládež.⁷

Dítě během svého vývoje hledá určité vzory chování. Neumí si vybírat. Konzumní pasivní přijímání informací, navíc orientované jen na sluch a zrak, mu vyhovuje. Je stále ve vleku někoho či něčeho. Tím může být rodič, televizor, ale i šéf party, který ví jak dosáhnout svého. Tak se někdy dostane na zcestí i dítě ze zdánlivě ideální rodiny a slepě podléhá diktátu problematických nebo dokonce nebezpečných jedinců.

Jeden z důležitých faktorů je, kde se člověk s drogou setkává. Nejdůležitějším faktorem prostředí je bezpochyby rodina. Doma v rodině se např. setkává s kouřením i s popíjením alkoholu, na diskotékách s nealkoholovými drogami. Zneužívání prášků se může dcera naučit od matky. Čichání těkavých směsí nebo aplikace drog v injekcích se uskutečňuje spíše v partě a je významné o to víc, je-li parta náhražkou rodiny nebo jejím významným doplňkem.

⁶ John, R., Presl, J. Drogy, otázky a odpovědi, Praha : Medea kultur 1998

⁷ Nešpor, K. Vaše děti a návykové látky, Praha : Portál 2001

Proč lidé berou drogy?

- aby vyplnili prázdnotu ve svém životě
- jako útěk před realitou
- ze zvědavosti
- z nudy
- kvůli tlaku okolí
- kvůli problémům v rodině
- aby se předváděli
- protože se cítí odtrženi
- kvůli zkušenosti
- aby se cítili lépe
- je to módní

Proč lidé kouří ?

- vypadá to dobře
- z nudy
- je to společenské
- kouří všichni moji přátelé
- kouření uklidňuje když jsem ve stresu
- dodává mi sebedůvěru
- rodiče nechtěli, abych začal, tak jsem začal

Proč lidé pijí alkohol ?

- protože to dělá každý
- piju na párty, abych byl společenský
- moje rodiče pijou, tak proč já bych neměl
- naši by se zbláznili, kdybych bral drogy, ale pití jim nevadí
- je to fajn

Na základě průzkumů, které dokazují, že s nealkoholickými drogami experimentuje značná část naší školní mládeže a studentů, je takřka veškerá protidrogová prevence směřována do škol a zapomíná se, že vychovávat má především rodina.

Drogám se ubrání asi ty děti a mladiství, kteří alespoň rámcově vnímají, oceňují a přijímají pozitivní svět svých rodičů, je – li takový. Svět lidského snažení, usilování o vlastní zdraví a seberealizaci, svět lidského růstu a zrání prostřednictvím smysluplné práce, zvládání svého sobectví, pěstování lidských vztahů atd. Vyrůstá – li jedinec v takovém výchovném prostředí, cítí v chování lidí vstřícné pocity, cítí, že je respektován, že sám pomáhá a také může očekávat pomoc a podporu, když je toho třeba.

Svodu zneužívat drogy spíše neodolají ti jedinci, jejichž výchovné podmínky a prostředí není tak účelně formující a zakotvující. Výchova, která postrádá správné podněty a programy k uspokojení lidských potřeb, vyvolává pocity nudy a prázdnoty a také potřeby náhradního uspokojení. Jednou jsou to drogy, které dodávají iluze, fascinace, extáze a další prožitky, jindy nová společenství, která jakoby hodně dávají a nic nevyžadují (party, sekty), jindy sklon k hazardním hrám.

2.2 Cíle sportovní výchovy

Cílem sportování ve volném čase je napomáhat rozvoji těch stránek osobnosti dětí, které mají rozhodující význam pro výchovu k samostatnosti a k vytváření návyků pro vhodné využívání volného času jak v době školní docházky, tak i v jejich dalším životě. K nejdůležitějším součástem výchovy ve volném čase patří úkoly sportu. Oprávněnost tohoto postavení vyplývá ze samotné podstaty výchovy ve volném čase (dobrovolnost, orientace na rozvoj zájmů, odpočinkové a rekreační zaměření, hromadnost nebo výběrovost, návaznost na školní výchovně vzdělávací práce atd.).

Vedení a výchova dětí a mládeže v jejich volném čase je nedílnou součástí komplexní výchovy osobnosti jedince, součástí celoživotního vzdělávání. Je uskutečňována různými výchovnými činiteli, jejichž snahou by mělo být poskytovat bohaté náměty, činnosti a

především svobodu rozhodování ve volném čase dětí a mládeže. Pro využití volného času mimo povinnou školní výuku existuje v naší společnosti řada forem, jejichž prostřednictvím lze aktivně i pasivně naplňovat životní prostor a svobodnou volbu.⁸

Zájem dětí o sportovní činnost. Tato oblast trávení volna je velmi ovlivněna vzrůstající životní úrovní naší společnosti a životním způsobem jednotlivých rodin. To jaké mají děti sportovní vybavení, nejen umožňuje, ale především podněcuje žáky k aktivní sportovní činnosti, která má nesmírný význam pro jejich zdravotní stav a vývoj jak psychický tak fyzický. Podněcuje děti k pohybu, získávají obratnost, rozvíjí se obecná tělesná zdatnost což vede k otužilosti a ke z jsou výrazně ovlivněny jejich zájmy. Většina dětí se věnuje sportovní činnosti převážně nepravidelně, v dětské skupině ve svém volném čase s kamarády nebo individuálně.

2.3 Sport jako prevence drogových závislostí

Odpověď na tuto otázku není zdaleka tak jednoduchá, jak by se mohlo zdát. Skeptik bude jistě poukazovat na drogové skandály profesionálních sportovců, jejich dopingové aféry i na to, že se sportovní svazy dávají sponzorovat výrobcí alkoholu a tabáku. Kromě profesionálního sportu ale existuje naštěstí i sport provozovaný rekreačně a kromě sportu pasivního i sportování aktivní. Naštěstí také asi mnohem víc lidí sportuje pro radost nebo proto, aby si vylepšili kondici, než v honbě za medailemi.

Následující přehled shrnuje, v čem mohou být aktivní pohyb a účelově zaměřené pohybové činnosti prospěšné v prevenci problémů působených návykovými látkami a jaká mají rizika.

⁸ Ganeri, A. Drogy, od extáze k agonii, Praha : Amulet 2001

Výhody :

- dá se tak navodit eufórie (pocit libosti)
- dají se tak mírnit úzkosti a deprese
- dítě se tak může dostat do společnosti, která návykové látky odmítá
- posiluje se imunita (odolnost vůči nemocem)
- správně prováděné pohybové aktivity zlepšují držení těla i srdečně cévní a svalovou zdatnost
- lepší kondice může vést ke zdravému sebevědomí
- Po skončení tělesného cvičení přiměřené intenzity se často spontánně dostavuje relaxace
- zejména u některých dětí (hyperaktivní s poruchami pozornosti) je dostatečný pohyb zvláště důležitý a podstatně usnadňuje práci s nimi

Rizika :

- doping
- sportovní úrazy
- riziková společnost nebo prostředí (chození do hospod po tréninku)
- nevyvážený životní styl a nerovnoměrný rozvoj osobnosti u některých, zvláště vrcholových sportovců
- zklamání nadměrné ctižádosti sportovce nebo jeho okolí
- u některých vrcholových sportovců obtíže při adaptaci na běžný způsob života po skončení aktivní sportovní dráhy.⁹

Na národní i mezinárodní úrovni v oblasti protidopingové a protidrogové prevence v oblasti zdravého životního stylu působí osvětově výchovný úsek Antidopingového výboru a Komise expertů Antidopingového výboru.

V souladu se závěry evropské konference „Sport proti drogám“, iniciované Asociací evropských olympijských výborů, Evropskou unií a Organizací spojených národů, vzchází Antidopingový výbor ve své činnosti z níže uvedených východisek :

⁹ Marhounová, J., Nešpor, K. Alkoholici, feťáci a gambláři, Praha : Empatie 1995

- sport je fenomén, který odvrací děti a mládež od světa drog a dalších negativních jevů
- sport je nejprístupnější možnost sociální integrace, je školou života a životních hodnot
- sport vede děti a mládež k přejímání hlavních olympijských myšlenek jako obecného životního ethosu
- sport by měl mládeži poskytovat v oblasti prevence i pozitivní vzory, kterými jsou vrcholoví sportovci, vzdělaní učitelé tělesné výchovy a trenéři.¹⁰

¹⁰ MŠMT, Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT na období 2001-2004

3. Prevence sportem v praxi

3.1 Občanské sdružení Expedice Bohemia

Pobyt ve volné přírodě spontánně probouzí v dětech zvědavost, nadšení a radost objevitelů. Žasnou nad uměleckou výstavbou pavoučí sítě, naslouchají zpěvu kosa, zkoumají kaluže a potůčky, těší se ze hry ve sněhu či ve vodě, nadchnou se nádherou krajiny u moře nebo v horách.

Zkušenosti a zážitky tohoto druhu zprostředkovávají pocit sounáležitosti s okolní přírodou. Jen to co člověk miluje, bude také chránit! V době přibývajícího ničení životního prostředí je tento postoj obzvláště důležitý.¹¹

Těm, kteří propadli snadnému hledání prožitků, či spíše jeho náhražek, je třeba pomoci, aby našli cestu sami k sobě a k druhým lidem. Způsobů je mnoho. A velký dík zaslouží všichni, kdo je druhým ukazují.

Výchova mimo vyučování tvoří otevřenou soustavu aktivit volného času. Jejím úkolem je působit na rozumový, mravní a citový rozvoj, pomáhat při přípravě na vyučování, vést k sebevýchově a sebevzdělávání. Vhodně volenými obsahy činností vytváří příznivé podmínky pro rozvoj schopností, nadání a zájmů, poskytuje aktivní odpočinek a uspokojování potřeby spontánních činností mládeže. Úzce souvisí s výchovou v rámci vyučovacího procesu, souvisí i s mimoškolní výchovou organizovanou výchovnými institucemi, společenskými organizacemi, sdruženími a spolky a dalšími činiteli mimo resort školství.¹²

¹¹ Nešpor, K. Vaše děti a návykové látky, Praha : Portál 2001

¹² Kučerová, S. Texty ke studiu otázek výchovy, Brno : Vydavatelství Masarykovy univerzity 1994, str. 125

Měla jsem velké štěstí a snad i náhoda tomu chtěla, že jsem se s takovýmto člověkem setkala. Jmenuje se Dr. Ing. František Valach a je to novinář, spisovatel, cestovatel, bývalý reprezentant a nynější ředitel občanského sdružení Expedice Bohemia.

Po shlédnutí pořadu v televizi na programu TV Prima, kde hovořil o úspěších jejich sdružení s projektem nazvaným „Sportem proti drogám,, , jsem se rozhodla, že o tomto dnes velice aktuálním tématu, chci vědět více. Též mě moc lákalo seznámení se s člověkem, který po mnoha operacích (rakovina žaludku, prostaty, nádor na mozku – 3 x trepanace hlavy, výměna obou kolenních kloubů) a ve věku 79 let, je tak aktivním bojovníkem proti drogám.

Podařilo se mi s ním sejít se v Deštném v Orlických Horách a věnoval mi několik hodin svého času, aby mě s jejich projektem seznámil.

Protože moje závěrečná práce nese název : „Sportovní aktivity v protidrogové prevenci,, a protože práci, kterou pan Dr. Valach se svými kolegy odvádí se tohoto tématu přímo týká, rozhodla jsem se toho využít a zahrnout ji do ní.

Činnost Expedice Bohemia má dlouholetou tradici. Původně převládala propagace ČR v zahraničí a navazování kontaktů s krajany dlouhodobě žijícími mimo území ČR. V roce 1992 dostala záštitu tehdejšího prezidenta republiky pana Václava Havla. V tomto roce se také změnilo její zaměření a začalo převažovat organizování letních táborů v Chorvatsku a později v Itálii, zaměřených na prevenci kriminality a drogovou závislostí formou všestranných sportovních aktivit v přírodě. Jako občanské sdružení byla ustavena 15.1.1998. Důvod tohoto ustavení byl v tom, že chce dát nový rozměr jejich aktivitám v oblasti protidrogové prevence, které v minulosti vytvořili a prováděli. Občanské sdružení Expedice Bohemia vzniklo z iniciativy bývalých sportovních reprezentantů republiky a novinářů s působností v celé ČR. Tato expedice plní mnoho šlechtitelských úkolů a to bez jakékoliv státní dotace.

Začátky nebyly jednoduché. Postupně zjistili, že je třeba se věnovat především mládeži. Jenže zajímají ji suchopárné přednášky a mentorování? Vůbec ne. Jejich mise ve školách začala mít úspěch díky kouzlu sportu. Začala se rodit osnova úspěšné protidrogové osvěty. Vše nešlo „jako po drátku“. Ale radost z počátečních úspěchů brzy kazilo zjištění, že spolupráce se školami by měla být intenzivnější. Na jednorázové

sportovní exhibice spojené s besedami děti zapomínaly. Školáky jednoduše brzy „pohltní“, všední život s mnoha různými lákadly.

Radili se s mnoha odborníky z ministerstev školství a vnitra, kterým se zalíbil jejich projekt – vybudovat první protidrogový kemp na světě, kam by školáci jezdili s učiteli na týdenní sportovní školu v přírodě. Byl to přece jenom odvážný projekt – první protidrogový kemp pro mládež na světě.

Protidrogová nadace má za sebou několikaletou činnost, bez jakýchkoliv státních dotací. Za tu dobu – po mnoha experimentech – významně zdokonalila metodiku protidrogové a protikriminální prevence zaměřené především na mládež.

Děti a mládež nemohou být v systému protidrogové prevence a prevence dalších sociálně patologických jevů pouze cílem preventivního působení. Musí být jeho součástí a aktivně, interaktivní formou se podílet na řešení problémů spojených s výskytem zneužívání drog, násilí, netolerance apod.

Dík spolupráci s policií mají informace o školách, kam se už mezi děti drogy dostaly. Tam se angažují přednostně. Dojednávají s vedením školy návštěvu nadace a besedu s žáky za účasti učitelů. Vzhledem k tomu, že členy expedice jsou mimo jiné vynikající sportovci, reprezentanti, mistři světa atd. není velký problém děti při besedě zaujmout. Členy nadace jsou i vynikající herci (např. M. Dejdar), zpěváci (např. H. Vondráčková, K. Zich), umělci (T. Pištěk). Zkušenost ovšem potvrdila, že největší ohlas u dětí mají sportovci, protože s nimi si povětšinou hned mohou vyzkoušet své umění. Proto se také děti rozhodly pro heslo „Sportem proti drogám“, pod kterým se aktivity většinou realizují.

Aby besedy byly přitažlivé, vydala se Expedice Bohemia do Bankoku, kde se sešla se dvěma Čechy odsouzenými na 50 let strašného žaláře. Měli možnost s nimi 3 hodiny s oběma kriminálníky besedovat. Oni sami řekli, že naše věznice jsou proti thajským vězením sanatoria (a nyní se v nich sami nachází) a že díky strachu před spravedlivými těžkými tresty se v Asii mafiím nedaří tak jako u nás. I o tom se žáci a studenti při besedách dozví.

Téměř všude se daří získat ke spolupráci nejdříve starší ročníky a k nim se potom postupně přidávají mladší žáci. Po besedě se se spolupracovníky, které si děti samy zvolily ze svého středu, sejdou a vysvětlí jim jejich významné poslání. Oni totiž vytvoří ve škole žákovskou protidrogovou radu. Cílem je, aby každá škola měla na celý školní

rok plán protidrogových aktivit, na jejichž sestavení, přípravě a realizaci se mají podílet především děti. To je zárukou, že je to podle jejich gusta a potom se rádi zapojí. Dětem pomáhají třídní učitelé, ale především protidrogoví pedagogové.

Samozřejmě, že rádcem při sestavování celoročního programu je i nadace. Snaží se využít místních podmínek pro sportovní aktivity. A protože naše děti rády soutěží, snaží se, pokud je to jen trochu možné, získat k vzájemné spolupráci tři školy. Každá z nich pak má na starosti zorganizovat i pro další dvě jedno trojutkání. Každý měsíc se uskuteční jedna významná akce, patří k nim mimo jiné setkání s polskými školáky na hřebenech Orlických Hor.

Nejdříve si uspořádá škola přebor v dané disciplíně (sportu), aby si to mohla vyzkoušet každá třída, která pak bude mít své přeborníky. Pro trojutkání se potom z nejlepších sestaví reprezentační družstvo.

Měsíc stačí na to, aby škola úkol splnila. Ovšem snaží se dětem i učitelům sehnat trvalé spolupracovníky. To jsou především sportovci, kteří navíc děti zasvěť do tajů sportu a potom ještě senioři.

Samozřejmě, že musí dojít k setkání tří „soupeřících,, škol, kde definitivně vyberou ideální roční program protidrogových akcí a rozdělí si pořadatelsví. Zatím měli štěstí, že se těchto prvních schůzek zúčastňují i ředitelé škol, někdy i okresní protidrogoví koordinátoři. V mnoha případech se podaří získat nad celou akcí patronát významných funkcionářů – starostů či předsedů okresních úřadů atd.

Ve větších městech se snaží získat spolupráci na protidrogovém projektu co možná nejvíce organizací i jednotlivců. Daří se získat ke spolupráci policii, tělovýchovné jednoty, seniory, další protidrogová občanská sdružení, představitele státní správy, především školské referenty atd. Toto je zcela nová šance při komplexní protidrogové aktivitě i za účinné spolupráce s rodiči.

Ukazuje se, že právě „ upracování a unavení „ rodičové toho ví často o nebezpečí drog nejméně. Nemají prostě na tyto problémy čas. A proto školy, které právě organizují trojutkání zvou – zvou vlastně samotné děti své rodiče, aby se těchto akcí zúčastňovali. A zkouší se využít rodičovských sdružení a dát jednou za čas ve třídě dohromady školáky i rodiče, kdy se hovoří o nebezpečných jech, které děti ohrožují.

Vyvrcholením celoroční aktivity je potom účast třídy, která dosahuje nejlepších výsledků v protidrogové osvětě, v prvním protidrogovém kempu na světě. Ten vybudovala nadace v Chorvatsku. Zde děti se svými učiteli celý týden sportují (12 druhů různých aktivit, především pak využívají radovánek v moři) a večer pak jsou na programu různé besedy s předními protidrogovými specialisty, ale i setkání s mladými lidmi, kteří už peklo drogové závislosti a s tím všechny těžkosti poznali. To má obrovský vliv na školáky.

Zatím se v protidrogovém kempu zúčastnilo už přes 8000 žáků. Protože kemp v Chorvatsku již nestačil uspokojit zájemce existuje další krásný kemp také na břehu moře, v Itálii u městečka Marotta di Fano. Je to malý sportovní ráj pro mládež s ideálními podmínkami pro všestranné využití.

Na Prvních olympijských hrách školáků, které se konaly v březnu 2002 v Deštném, vznikl nápad vybudovat k letnímu protidrogovému kempu v Chorvatsku zimní kemp, kde by školáci i učitelé mohli holdovat zimním sportům.

Úkolu se ujal Dr. Mareš z Hradce Králové, bývalý reprezentant a také úspěšný trenér. Kemp se nachází v rakouském Dachsteinu na břehu velkého jezera, s pěti zimními středisky, kde jsou ideální podmínky pro lyžaře i bruslaře, krytý bazén atd. Začal sloužit dětem v lednu 2003.

Celá aktivita občanského sdružení je založena na dobrovolnosti a ochotě zadarmo pomáhat dětem. Členové nadace nedostávají žádné finanční odměny za svou práci. Naopak půjčují na protidrogové akce svá vozidla, přívěsy, fotoaparáty, kamery atd. Proto není lehké je k trvalé spolupráci získat. Největší odměnou je pro každého nakonec vědomí, že chrání budoucnost národa a pocit zdařilé práce.

Kolektiv tvoří dnes už povětšinou bývalí sportovní reprezentanti, z nichž jsou mnozí v invalidním důchodu. O to je jejich obětavost cennější.

Nadace je přesvědčena, že jedině komplexní protidrogová osvěta může zabránit dalšímu šíření těchto jedů mezi mládeží.

3.2 Preventivní program „Sportem a turistikou proti drogám

První kemp proběhl v roce 1997 a vybudoval ho PaedDr. Václav Mareš z Hradce Králové. Preventivní programy jsou vykonávány na Chorvatském pobřeží v kempech, kam jezdí základní a střední školy, a zúčastnilo se jich asi 8000 žáků. Projekt je koncipován jako pokračující fáze preventivního působení škol v průběhu školního roku.

Objekt preventivního působení je převážně primární, sociální prevence zaměřená na mládež od 7 – 18 let. Částečně sekundární prevence cílená na uživatele lehkých drog, děti z dětských domovů s problémovým chováním, mladistvé delikventy, rómské menšiny, děti z neúplných a sociálně slabých rodin.

Resocializace vyléčených narkomanů a mladistvých po návratu z výkonu trestu poskytnutím pracovních příležitostí a ubytování.

Subjekt preventivního působení - speciálně vyškolený pedagogický doprovod každé skupiny, terapeuti, policisté, kriminalisté- „mládežníci „ , odborníci z odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra, učitelé TV, sportovní instruktoři, vrcholoví sportovci.

Na tomto originálním projektu teoreticky i prakticky spolupracovaly i nejpřednější kapacity mezi protidrogovými koordinátory. S mimořádným úspěchem besedovali po několik dnů v kempu se školáky ředitelka Odboru prevence kriminality MV Mgr. Jitka Gjuríčová i PhDr. Alena Plšková vrchní policejní rada prezidia ČR, či PhDr. Oldřich Dibelka protidrogový koordinátor. Mnozí na to věnovali svoji dovolenou.

Program protidrogové prevence je rozdělen do dvou částí :

1) Specifická protidrogová prevence.

- Policie ČR a lektori Střediska pro mládež Klíčov – informace o jednotlivých drogách, jejich účincích a rizicích, etapy kontaktu s drogou od experimentu k závislosti, způsoby a etapy léčby. V „drogovém kufříku“ se účastníci seznámili s tím, jak jednotlivé drogy vypadají (jednalo se o věrné napodobeniny), jak vypadá narkomanovo „nádobíčko“, v dokumentaci pak s případy smrti narkomana či jak vypadá tělo narkomana, který dlouhodobě nitrožilně užívá drogu.
- školení lektorů formou výcvikového semináře

- školení pedagogů – doplněno o informace, jak přistupovat k potenciálním uživatelům, kde hledat odbornou pomoc

2) Nespecifická protidrogová prevence – Policie ČR – informace o sociálně patologických jevech, zejména kriminalitě a prevenci

- Středisko pro mládež Klíčov – potřeby, postoje, hodnoty, vzory, životní cíle apod. – formou her, psychologických technik (asociace na téma droga, projektivní technika, diskuse nad výroky o drogách, psychodrama, modelové situace, asertivní techniky apod.)
- sport jako náplň volného času, jako životní styl – velká nabídka sportovních příležitostí (aerobic, basketbal, plážový volejbal, malá kopaná, tenis, stolní tenis, šachy, minigolf, potápění, surf, vodní pólo, turistické výlety na horských kolech).

Mezi hlavní a vedlejší cíle v oblasti primární prevence „nastartovat,, a upevnit pozitivní postoj k zdravému životnímu stylu, motivovat konkrétními činnostmi a příklady, zájem o sport, turistiku, vztah k přírodě, důvěryhodným způsobem informovat o akutním nebezpečí drog a trestné činnosti.

V oblasti sekundární prevence zejména umožnit často vůbec poprvé zážitek z pobytu u moře, radost ze sportovních úspěchů a kulturních akcí. Pokusit se laskavým přístupem ovlivnit důvěru v autoritu. Pozorováním popřípadě testováním určit kladně reagující jednotlivce.

Vedlejších cílů je celá řada. Orientace ve skupinových sociálních rolích, diagnóza schopností a dovedností účastníků, zvyšování sebevědomí dětí vhodným výběrem programu. Výběr dětí do organizovaných zájmových aktivit v místě bydliště, možnost získat neformálním kontaktem informace o výskytu drog trestné činnosti, ozdravný význam pobytu u moře, edukativní význam škol v přírodě, zdravotně oslabená a hendikepovaná mládež.

Hlavním cílem je zkvalitnit a zefektivnit prevenci patologických jevů mládeže, pomáhat spoluvytvářet sebevědomé a zodpovědné občany – osobnosti. Využít pobyt dětí

u moře jako nabídku pozitivních alternativ trávení volného času a životního stylu, účinně navazovat na preventivní programy na školách. Doplnění represivních opatření o preventivní činnost příslušníků Policie ČR i kladná prezentace Policie ČR osobním působením v očích mladých lidí i jejich pedagogických pracovníků. Ovlivňování postojů žáků k sociálně patologickému chování, upevňování pozitivního životního stylu žáků, samostatnosti a zodpovědnosti, podrobné informování o nebezpečí návykových látek, prohloubení komunikačních dovedností, schopnosti odmítat.

Důležité je též vyškolení lektorů protidrogové prevence z oblastí terapeutů, pedagogů, vychovatelů, studentů psychologie a sociální práce a ve spolupráci se střediskem DROP IN i ex - userů. Zapojení lidí vyléčených ze závislosti, ex – userů, poskytnutí jim smysluplné práce v příjemném prostředí, mimo dosah drog a motivování k další abstinenci. „Odměna,, pracovníků náročných profesí, pracujících s rizikovou mládeží, kteří budou pracovat jako lektori v atraktivním prostředí.

Zkušenosti s primární protidrogovou prevencí ukázaly, že v neformálním prostředí osvobozeném od každodenních domácích a školních starostí a od stereotypů komunikačních bariér mezi žáky a pedagogy je jednodušší navázat s dětmi otevřený a upřímný kontakt, ovlivnit jejich postoje a hodnoty. Program jako podpora zdravého způsobu života je doplněn mnohými sportovními a turistickými aktivitami v překrásné přírodě.

V přílohách č. 1 až 6 jsou příklady hodnotících dopisů zástupců zúčastněných škol a fotografie z akcí pořádaných nadací Expedice Bohemia.

3.3 Sdružení a veřejnost

O aktivitách tohoto sdružení je veřejnost informována ve sdělovacích prostředcích. V tisku bylo již zveřejněno přes 100 článků, rozhlas odvysílal 30 relací a i televize významně pomáhá svými relacemi. Největší z nich odvysílala ČT 1 v srpnu loňského

roku v pořadu „Na dobré vyhlídce,,. Tento 25 minutový pořad byl ukončen výzvou, aby se sportovci, kulturní pracovníci, důchodci a další do této aktivity také zapojili.

Ohlas byl nad očekávání skvělý. Vedle jednotlivců se například přihlásil Český volejbalový svaz, reprezentanti skibobisté ze Sokola Deštná a další. Probíhá jednání i s košíkáři, lyžaři a dalšími sportovními svazy.

Při vystoupení v pořadu TV Prima, která věnovala 15 minut desetiletému výročí sdružení, se vyprávělo o tom, jak sdružení vytváří po celý rok podmínky pro to, aby měly děti především ve volném čase dostatek možností ke všestrannému vyžití.

Při velice zajímavém rozhovoru s Dr. Ing. Valachem o všech jeho aktivitách jsem zjistila, že bych vlastně i já sama mohla něčím přispět k výchově mládeže ve volném čase. Protože bydlím na sídlišti, kde každý den vidím skupinky, ať již větší či menší, děti a mládeže, které se jen tak bezcílně potulují, kouří a někdy i popíjejí, pole působnosti je zde velké. Rozhodla jsem se, že dle vzoru projektu „Sportem proti drogám „navštívím dvě základní školy. Pokusím se navázat kontakt s vedením školy a zjistím jejich názor na tento protidrogový a volnočasový program. Doufám, že se setkám s pochopením dobré myšlenky a cíle a školy se připojí do akce, neboť jejich podmínky jsou ideální pro pořádání různých sportovních akcí. Mají dobře vybavené tělocvičny, hřiště a dokonce jedna má i plavecký bazén. V dnešní době, kdy sídliště jako např. Bohunice stárnou a školy se potýkají s nedostatkem žáků, by takovéto aktivity jistě přispěly ke zlepšení presentace u rodičů i u celé veřejnosti.

Dr. Valachem mi byla nabídnuta veškerá možná pomoc i medializace škol v tisku, rozhlase a v televizi, dokonce mi přislíbil i možnost osobní návštěvy ve školách.

K tomuto však již nedošlo neboť bohužel během dokončování mé práce pan Dr. Valach zemřel. Byla to pro mě velmi smutná zpráva, protože odešel člověk, který se cele věnoval práci s dětmi a mládeží a který byl velmi statečný ve svém boji s nemocemi i s drogami. Ještě smutnější je to, že po jeho smrti upadla veškerá činnost nadace Expedice Bohemia na bod mrazu.

Závěr

Proti drogám, které škodí jednotlivci i společnosti, se musí všichni lidé spojit a snažit se o snížení jejich dostupnosti a snížení poptávky po nich. Nikdy a nic nás před škodlivým vlivem drog neochrání, nejsou vyvinuty žádné protilátky proti drogám a žádný „protidrogový inzulín“, zřejmě nikdy nebude vyvinut. Žádná bezpečná droga neexistuje a musíme se chránit sami včas tím, že se drog programově vzdáme. Pokud bychom nešli cestou intenzivní prevence a nebrzdili expanzi zneužívání drog, ani represe nebude účinná.

. Pokud však budou lidé drogy chtít, najde se vždycky někdo, kdo jim je prodá. Lze pouze rozumným přístupem snížit následky a rizika z této problematiky vyplývající. To je ale práce nevděčná a výsledky jsou málo viditelné.

Téměř každý den můžeme sledovat mládež, která je konfrontována s velkým problémem naší společnosti a to problematikou účelně využitého (nejen) volného času. Rozhodně nechci tvrdit, že je to problém, který se objevil až nyní a že před rokem 1989 žádné problémy v této oblasti nebyly, ale teprve nyní po značném omezení nabídky volnočasových aktivit ze strany státu a společnosti, se stávají zřetelnější, nejvíce pak ve větších městech. Malý zájem společnosti o tuto problematiku má za následek navýšení negativně hodnocených aktivit mládeže a zvýšení kriminality mladistvých.

Oblast volnočasové politiky není v naší zemi dosud náležitě rozvíjena, je odsouvána na vedlejší kolej. Vyspělé evropské státy zakládají specializované výzkumné instituty volného času, zčásti zřízené jako samostatné univerzitní katedry pro volný čas, pedagogiku volného času apod., které se podrobně zabývají touto problematikou. V naší zemi se nedostává ani na základní informace možných zájmů, chování a prožívání volného času. Volný čas by měl být vyzdvížen jako ústřední životní sféra v protikladu k vědeckému bádání ve tvůrčí a výkonové oblasti politiky státu. Je třeba vytvořit a ověřit nové programy se zaměřením na dovednosti pomáhající zvyšovat fyzickou zdatnost a psychickou odolnost (morální sílu) dětí a mládeže. Tyto budou využitelné i při tvorbě koncepcí volnočasových aktivit tak, aby volný čas dětí plnil funkci relaxační, regenerační, kompenzační, výchovnou a sociálně preventivní.

Můžeme říci, že člověk se formuje podle toho, jak žije, jaké má podmínky pro vlastní vývoj. Zde se dostává do popředí nutnost napnout síly všech výchovně-vzdělávacích činitelů (pedagogů, rodičů, vedoucích, trenérů atd.). Je důležité pomoci kritiky, nezaumatosti, tolerance, povzbuzení a bezpečí vést mladou generaci k trpělivosti, čestnosti, spravedlnosti, ale i k chápání druhých a schopnosti mít rád nejen sebe.

Rozhodně nevolám po tom, aby volný čas mládeže (a vlastně nejen mládeže) byl opět nějak centrálně řízen či jinak manipulován, ale rozhodně jsem proti volnému ponechání ať si každý dělá, co chce. Volný čas musí být časem svobodným, ale pro jeho dobré a společensky přijatelné využití se musí vytvářet nezbytné hmotné, finanční, organizační, odborné a lidské předpoklady. Náctiletí (a mládež všeobecně) potřebují naléhavě své prostory pro volné sdružování, hraní, pěstování nejrůznějších zájmů a zálib. Při vytváření takových prostor mohou, dokážeme – li je pro to získat, sami vydatně pomáhat. Avšak dovolím si tvrdit, že nejdůležitějším nedostatkem jsou lidé, vedoucí a organizátoři, kteří by byli schopni pro ně vytvářet aktivní programy a motivovat pro pozitivní aktivity. A těchto se nám bohužel stále nedostává. Ač se již první „vlaštovky“, v této oblasti objevují, je stále třeba mnoha zapálených a odborně připravených aktivistů, kteří by se této nelehké role ujali. Hlavní je mládež zaktivizovat a motivovat k pozitivním volnočasovým činnostem. A myslím si, že také zde se naskýtá možnost uplatnění pro studenty sociální pedagogiky.

Když budou lidé rozvíjet své schopnosti tak, aby více věděli a více uměli, budou se cítit prospěšnější.

Když se budou chovat lépe k ostatním lidem, bude jim mezi nimi lépe.

Když překonají své sobectví a budou prospěšní, přinese jim to uspokojení.

Když si uvědomí co od života chtějí a co očekávají od sebe a zda volí správné chování, aby toho dosáhli

Podklady pro sestavení této práce jsem získala studiem dostupné odborné literatury i článků a tezí publikovaných v časopisech a denním tisku. Dále jsem čerpala ze zkušeností získaných od zástupců institucí, organizací a hnutí, kteří byli ochotni se se mnou o ně podělit.

Na závěr bych citovala slova Dr. Ing. Františka Valacha :

„ Mnohých úspěchů jsme již dosáhli a pokud nám pomůžete, budou další naše úspěchy i úspěchy vašimi. „

Resumé

Výchova a vzdělávání ve volném čase jsou neodmyslitelnou součástí vývoje jedince. Zde se dostává do popředí výchova v rodině, kterou považují za základ pro rozvoj a využívání volného času, i jeho vlivu na společnost.

Určitou představu jak trávit volný čas dnešní mládež má. Tato přání však často naráží na množství problémů. Jedním z nich je omezená možnost výběru činností. Tato omezení lze spatřovat v několika oblastech :

- v samotné rodině, v jejích možnostech, v postavení rodiny, sociální stránce
- v absenci vlivu státu
- dosažitelnosti a dostupnosti
- chybí dostatek výchovných pracovníků, pedagogů volného času, ale i dobrovolných pracovníků ve všech úsecích volného času ať už při zájmových aktivitách dětí, mládeže, dospělých, tělesně, smyslově případně mentálně retardovaných jedinců, tak i při všech dalších činnostech v nepracovním období.

Po seznámení s problematikou, zda sportovní aktivity jsou prevencí drogových závislostí, si dovoluji vyslovit názor, že určitě jsou. Odpovídají tomu i výsledky, kterých dosáhlo občanské sdružení Expedice Bohemia v tomto směru se svým preventivním programem „Sportem a turistikou proti drogám“. Děti a mládež, když je správně a odborně vedena, má o sportovní i jiné vhodné aktivity zájem. Největší problém však spatřuji v nedostatku kvalitních vedoucích – organizátorů. Těch, kteří by byli schopni především současnou nikde neorganizovanou mládež zaktivizovat a motivovat k pozitivním volnočasovým činnostem.

Anotace

Tichá, Vladimíra. Sportovní aktivity v protidrogové prevenci (Bakalářská práce)

Zlín: Univerzita Tomáše Bati, Institut meziodborových studií Brno, 2005. 49 s.

Práce poukazuje na možnosti výchovy a vzdělávání dětí a mládeže ve volném čase. Znázorňuje příležitosti sportovních aktivit jako protidrogové prevence s názorným příkladem z praxe.

Klíčová slova

volný čas - rodinná a školní výchova - volnočasové aktivity - sportovní výchova - prevence - drogy - občanské sdružení Expedice Bohemia

This work shows the possibilities of education and teaching children and young people in their leisure time. It represent the opportunities of sport activities as a antidrogs prevention with visual practise example.

Leisure time - families and school education - leisure time activities - sport education - prevention - drugs - civil association Expedice Bohemia

Literatura a prameny

Knihy

- 1) Borník, M. Trestná činnost a nealkoholová toxikomanie, Praha: Themis 2000, ISBN 80-85821-92-3
- 2) Borník, M. Drogy, co bychom o nich měli vědět, 1 vydání, Praha: Themis 2001, ISBN 80-85821-98-2
- 3) Ganeri, A. Drogy, od extáze k agonii, 1 vydání, Praha : Amulet 2001, ISBN 80-86299-70-8
- 4) Hajný, M. O rodičích, dětech a drogách, 1 vydání , Praha, : Grada 2001, ISBN 80-247-0135-9
- 5) John, R., Presl, J. Drogy, otázky a odpovědi, 1 vydání, Praha : Medea kultur
- 6) Kučerová, S. Texty ke studiu otázek výchovy, 1 vydání , Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity 1994, ISBN 80-210-0432-0
- 7) Marhounová, J., Nešpor, K. Alkoholici, fetišáci a gambleři, Praha: Empatie 1995, ISBN 80-901618-9-8
- 8) Mužík, V., Krejčí, M. Tělesná výchova a zdraví, 1 vydání, Olomouc : Hanex , 1997, ISBN 80 – 85783-17-7
- 9) Nešpor, K. Návykové chování a závislost, 1 vydání , Praha, Portál 2000, ISBN 80-7178-432-X
- 10) Nešpor, K. Vaše děti a návykové látky, 1 vydání , Praha: Portál 2001, ISBN 80-7178-515-6
- 11) Nešpor, K., Pernicová, H., Csémy, L. Jak zůstat fit a předejít závislostem, 1 vydání , Praha: Portál 1999, ISBN 80-7178-299-8
- 12) Nešpor, K., Provazníková, H. Slovník prevence problémů působených návykovými látkami, 2 vydání , Praha : SZÚ 1997, ISBN 80-7071-050-0
- 13) Rettová, V. Droga účty neskládá, Ostrava: Montanex 1998, ISBN 80-7225-001-9
- 14) Riesel, P. Lesk a bída drog, Olomouc : Votobia 1999, ISBN 80-7198-348-9

- 15) Viehoffová, H., Reuysová, E. Jak s dětmi trávit volný čas, 1 vydání , Praha: Portál 1996 , ISBN 80-7178-073-1
- 16) Zkušenosti policistů z preventivní práce v České republice, 1 vydání , Praha: Themis 1999 , ISBN 80-85821-78-8
- 17) Zkušenosti policistů z besed na školách a z výchovných akcí pro mládež, Praha: Themis 2002, ISBN 80-7312-010-0

Časopisecká a novinová literatura

- 18) Brno v číslech 2002, vydal Magistrát města Brna
- 19) Volný odPO, vydalo občanské sdružení Plán B, 2003
- 20) Závislosti a my, vydavatel Jiří Vacek, ISSN 1213-8584, 2,11/2002, 2,5,9,11/2003, 2/2004
- 21) Zpravodaj 12/2000
- 22) Deníky Bohemia 3.1. 2004, 20.3.2004
- 23) Haló Brno květen 2004
- 24) Hospodářské noviny 12.7.1994
- 25) Kolínské noviny 12.11.1998
- 26) Lidové noviny 20.3.2000
- 27) Mladá fronta Dnes 30.9.2003
- 28) Orlický týdeník 29.8.2003
- 29) Sport 14.10.1997
- 30) Východní Čechy 8.9.1999

Konzultace

- 1) Ředitel občanského sdružení Expedice Bohemia- Dr. Ing. F. Valach
- 2) Majitel CK Mareš Sport – PhDr. V. Mareš

Přílohy

Příloha č. 1 Setkání s prezidentem ČR V. Havlem

Příloha č. 2 Aktivita účastníků protidrogového tábora

Příloha č. 3 Zhodnocení projektu Policejním presidiem

Příloha č. 4 Hodnocení projektu ředitelkou Odboru prevence kriminality MV

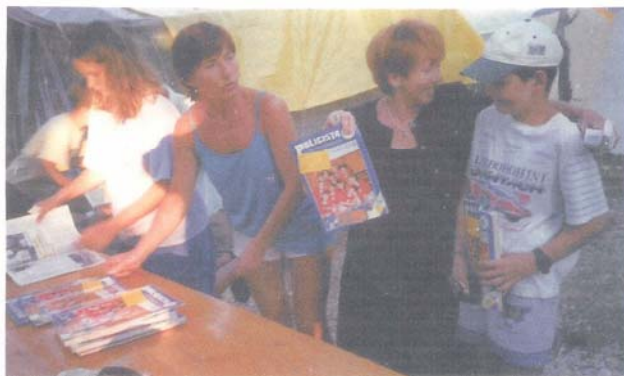
Příloha č. 5 Hodnocení projektu profesorkou Gymnázia Třeboň

Příloha č. 6 Hodnocení projektu ředitelkou ZŠ Praha – Satalice

Příloha 1

František Valach při setkání členů expedice Bohemia s prezidentem ČR Václavem Havlem, který převzal nad programem Sportem proti drogám záštitu.

Přednášky drogových specialistů se u dětí setkaly s velkým zájmem. Na snímku ředitelka Odboru prevence kriminalistiky Ministerstva vnitra ČR Mgr. J. Gjuríčová (druhá zprava) a PhDr. A. Plšková, vrchní policejní rada prezidia ČR.

Vedle opalování, koupání a dalších sportovních činností se velké oblibě těší i výlety na kolech podél moře.

Na své si v kempu přijdou i milovníci umění.

Část hřiště, které na břehu Jadranského moře vybudoval náš bývalý volejbalový reprezentant Václav Mareš.

Pro děti se pořádají i výlety na lodi, kde kapitán pasažéry pohostí smaženými rybami, ulovenými během plavby.

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Policejní prezidium ČR - Ředitelství služby kriminální policie
Odbor OK - 5.oddělení - mládeže, mravnostní TČ a extremismu

170 89 Praha 7 - Holešovice, Strojnicka ul. 27, post.schr. 62/RKP

V Praze dne 31. října 1997

Zhodnocení projektu "Sportem a turistikou proti drogám"

V letošním roce Policie ČR přijala účast na projektu, jehož garantem a provozovatelem je Dr. Mareš s cestovní kanceláří Mareš sport Praha. Na projektu "Sportem a turistikou proti drogám" přijala účast ředitelka odboru prevence kriminality MV ČR Mgr. Gjuríčová a odborné pracoviště ŘSKP PP ČR Praha.

Odbor prevence kriminality MV ČR zajistil odbornou literaturu pro pedagogy i studenty, časopisy k přednášeným tématům, upomínkové předměty a dárky, které byly k dispozici účastníkům kursů. Většina dárků byla označena logem "Prevence se musí vyplatit". Oddělení mládeže OOK ŘSKP Praha zajišťovala z vlastního stavu a vybraných pracovišť přednášející policisty (specialisty na problematiku mládeže a toxi). Celkem bylo ze strany Policie ČR zajištěno přednáškami 9 turnusů. Přednášková činnost byla zaměřena na problematiku toxikomanie /s ukázkami nejčastěji zneužívaných drog podle TOXI kufry/, nejčastější projevy kriminality u dětí a mládeže. Součástí přednášek a besed bylo upevňování právního vědomí formou besed, diskusí a kvízů. Individuálně byla poskytována i poradenská činnost.

Z hlediska preventivně výchovné a osvětové činnosti hodnotíme projekt jako zdařilý. Věříme, že v dalším období se podaří zajistit organizačně i uvolňování policistů k účasti na turnusech, neboť všichni přednášející tuto akci zabezpečovali v rámci své řádné dovolené.

Vedoucí 5. oddělení OOK ŘSKP Praha

pplk. JUDr. Petr Zelásko

MINISTERSTVO VNITRA ČR
Odbor prevence kriminality

V Praze dne 27. října 1997

Vážený pan
 Dr. Václav MAREŠ
 cestovní kancelář
 Mareš Sport Praha

Věc. „Sportem a turistikou proti drogám“ - hodnocení

V letošním roce se uskutečnila v Chorvatsku akce druhu „Sportem a turistikou proti drogám“, které jsem se zúčastnila v měsíci září t.r. Její součástí byla věnována převážně protidrogové prevenci, určena pro školáky, učňovskou mládež, středoškoláky a vysokoškoláky, ale i pro sportovní oddíly a jejich pedagogy. Tento projekt s nápadem využití sportu jak preventivně působit na mládež, oslovit ji a poučit, může vést k motivaci mládeže ke smysluplného využívání volného času (bohatá nabídka sportovních aktivit). Přínosem byly i odborné přednášky na téma drogová závislost (s ukázkami drog v TOXI kufříku) - předvedli specialisté a odborníci z Ředitelství služby kriminální policie Praha, dále pak téma kriminalita dětí a mládeže, kriminalita obecně, projevy extremismu - přednesla ředitelka Odboru prevence kriminality, atd.. Pořádaly se kvízy k přednáškovým tématům, kde odbornou publikaci zajistil zdarma, včetně drobných předmětů pro sportovní soutěže, Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra. Poskytovala se i poradenská služba v oblasti práva. Za klad lze uvést, že o tyto přednášky, kterých se zúčastnily děti např. od 9 let, ale i starší studenti, byl velký zájem.

Z hlediska preventivní činnosti považuji projekt za velice zdařilý a doporučuji, aby se dále realizovat i v letech příštích.

 Mgr. Jitka Gjuricová
 Ředitelka Odboru prevence kriminality

Příloha 5

" Sportem proti drogám "

V září školního roku 1998/99 se 29 studentů kvarty a několik dalších žáků našeho Gymnázia zúčastnilo pobytového zájezdu do Chorvatska.

Studentský zájezd byl organizován v rámci realizace Protidrogového programu Gymnázia v Třeboni pod patronací Nadace Bohemia a ředitele této Nadace Dr. Ing. F. Valacha.

Český kemp je vybudován přímo na břehu moře ve střední Dalmácii, poblíž městečka Tisno na ostrově Murtar, v překrásné krajině uprostřed olivového a fíkového háje.

Program zájezdu měl dva hlavní cíle - sportování a protidrogové aktivity.

Sportování všeho druhu si studenti užili v míře více než vrchovatě. Především koupání v nádherně průzračné vodě, potápění a lovení roztočivých lastur a ulit, výlety lodí na ostrov Murtar a ostrov Sv. Štěpána. Užili spoustu legrace při urputných zápasech v odbíjené, košíkové, stolním tenise a dalších hrách.

Zajímavé byly naše " geologické expedice " podél pobřeží s dobrodružným prolézáním rozervaných skalních útesů, budováním " pozorovacích jezírek " pro kraby a mořské ježky, pěší pochodové túry do okolí kempu na pláž Jazina a do městečka Tisno. Studenti poslouchali poutavé vyprávění Dr. Ing. Valacha, bývalého úspěšného člena družstva mistrů světa v odbíjené o vrcholovém sportu a cestách do Japonska. V rámci protidrogového programu studenti besedovali s mladými lidmi, kteří měli své vlastní problémy s užíváním drog. Tito lidé se s velkým úsilím a za pomoci odborníků dostali ze závislosti na drogách. Jejich pobyt v táboře má pracovní rehabilitační charakter a zde vlastně pokračují v programu resocializace - návratu do normální společnosti bez drog.

Účastníci zájezdu prožili krásný týden u moře se spoustou sportování, poučení a zábavy, ale i poznatků, které jsou velice významné v protidrogovém programu, kterým se snažíme podpořit zdravý životní styl.

Odrazem úspěšnosti celého programu je i vlastní zájem a iniciativa studentů kvarty aktivně se podílet na organizaci protidrogových aktivit na Gymnázium v Třeboni, a to pokládám za náš největší společný úspěch.

PhDr. Věra Černá
třídní profesorka kvarty
Gymnázium Třeboň

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, K CIHELNĚ 137, 190 15 PRAHA - SATALICE

1. Praze 17. června 1997

Vyhodnocení realizace projektu "Sportem a turistikou proti drogám"

Ve dnech od 30.května do 8.června 1997 se zúčastnilo 40 žáků, učitelé a ředitelka školy zájezdu do Chorvatska, který zabezpečovala Cestovní kancelář MAREŠ SPORT PRAHA s.r.o..

Po celou dobu pobytu nás doprovázeli pracovníci preventivně výchovného oddělení střediska pro mládež KRUH z Prahy 9 - Klíčova - psychologka Jana Vytlačilová a terapeut Marian Chrasta.

Způsob a metody jejich práce, zejména jejich práce ve skupinách, plně odpovídaly věkovému složení a mentalitě našich žáků, kteří byli ve věku 14-15 let.

Cílem programů, které měli oba pracovníci vždy pečlivě připravené, bylo poskytnout základní informace o drogové problematice, a to nenásilnou, pro děti uvedeného věku snadno pochopitelnou formou. Program plně využíval tvůrčí aktivity žáků, učil je sebepoznání a vzájemné spolupráci. Sdělené poznatky a teoretické informace byly neformálně propojovány různými hrami a skutečnými příběhy vrstevníků žáků, čímž celá akce získala na zajímavosti.

Celý projekt oceňovali nejen žáci, jako první účastníci akce, ale i pedagogové, kteří kladně hodnotili zejména profesionální přístup obou pracovníků, jejich umění upoutat pozornost žáků po celou dobu realizace jednotlivých akcí a především oceňovali optimální využívání moderních metod práce se skupinami žáků.

Pokud by i ostatní akce pořádané v rámci projektu "Sportem a turistikou proti drogám" měly takovou úroveň a dopad na žáky, jako tomu bylo v případě skupiny žáků naší školy, potom považuji celý projekt za vysoce účelný a prospěšný a plně ho **doporučuji k širší realizaci**, především na základních školách, kde z hlediska prevence bude jeho účinnost nesporně nejvyšší.

Závěrem si Vás dovoluji požádat, abyste jménem žáků a pedagogů poděkoval oběma pracovníkům - psychologce Janě Vytlačilové a terapeutovi Marianu Chrastovi.

Ředitelka školy
Mgr. Zdislava NOVÁKOVÁ

ZÁKLADNÍ ŠKOLA
K cihelně 137
190 15 PRAHA - Satalice
tel. 850 15 59